

Pécsi Ítéltábla

Pf.VI.20.090/2019/9. szám

A felperes:

felperes (cím3.)

A felperes képviselője:

Jogi_képviselő1 ügyvéd (cím4.)

Az alperesek:

Alperes1. (cím1.) I. rendű;

Alperes2 (cím2.) II. rendű

Az I. rendű alperes képviselője:

Jogi_képviselő3 kamarai jogtanácsos

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes (7. sorszám alatt)

A per tárgya:

szerződés érvénytelensége jogkövetkezményeinek alkalmazása

Az elsőfokú bíróság:

Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

4.P.20.145/2019/6. számú ítélet

K ö z b e n s ő í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felperes és az I. rendű alperes által 2007. május 16. napján megkötött 001 számú kölcsönszerződés érvénytelen.

Mellőzi a felperes elsőfokú perköltségben való marasztalását.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása és az elszámolás körében az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatására utasítja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a felperesnek és az I. rendű alperesnek személyenként 57.200 (ötvenhétezer-kettőszáz) forint költsége merült fel, a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték összege 182.900 (egyszáznyolcvankettőezer-kilencszáz) forint.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2007. május 13. napján személygépkocsi vételárának finanszírozása érdekében kölcsönkérelmet nyújtott be az I. rendű alperes hitelezőhöz a Kft1. közvetítésével. Az ugyanezen a napon kelt megállapodásban elismerte, hogy az I. rendű alperes gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó feltételeit – így azokat is, amelyek alapján a hitelező a kölcsönszerződést külön ügyletminősítés, illetve kockázatfeltárás nélkül is megköti vele –, valamint az I. rendű alperes ajánlatában meghatározott teljes éves hiteldíj mutatónak a százalékos mértékét, továbbá a kölcsönszerződés tervezetét megismerte. Készült egy, a kölcsön főbb paramétereit tartalmazó tájékoztató is, amely magában foglalta azt a figyelmeztetést, hogy a törlesztőrészek nagysága a három hónapos CHF LIBOR és OTP hivatalos svájci frank deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen megváltozhat, így – a szükséges devizafedezet hiányában – az árfolyamváltozás kockázatot jelent az adós számára. Az I. rendű alperes gépjármű finanszírozási szerződésekhez kapcsolódó tájékoztatója szerint az árfolyam változásának kockázata az adós szempontjából abban rejlik, hogy a devizaárfolyam emelkedése a költségei növekedését okozhatja, a forint gyengülése költségnövekedést, erősödése költségsökkenést eredményez.
- [2] A 2007. május 16. napján megkötött szerződéssel az I. rendű alperes 2.300.000 forint összegű, svájci frank alapú, változó kamatozású kölcsönt nyújtott a felperesnek 120 hónap futamidőre, havi 33.066 forint fix összegű törlesztőrészlet mellett. A teljes hiteldíj mutató 13,017%, míg az induló éves ügyleti kamat 12,05% volt. Az egyedi kölcsönszerződés tartalmazta, hogy a kölcsönszerződés kizárólag az MCSK-0501 számú általános szerződési feltételekkel, illetve annak esetleges módosításával együtt érvényes, amelyet a felperes átvett, és megértett. A kölcsönszerződés egyedi része azt is rögzítette, hogy az általános szerződési feltételekben szabályozott törlesztőrészlet-változás a CHF LIBOR és a CHF árfolyam szerződésben meghatározott időpontban és mértékében történő változásának a függvénye.
- [3] Az egyedi szerződésben szerepelt az általános szerződési feltételek 7. pontjának módosítása is, amelynek értelmében törlesztőrészlet-különbözetben deviza alapú kölcsön esetén a szerződés szerint számított kamatkülönbözetet és árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyamkülönbözetet kell érteni. Fix törlesztőrészlet esetén az adós által fizetendő törlesztőrészek összege nem, csak a száma változik, figyelembe véve a felmerült kamatkülönbözetet és az árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyamkülönbözetet (törlesztőrészlet-különbözetet).
- [4] A 7.A) pont szerint deviza alapú kölcsön esetén a törlesztőrészek változása, amennyiben a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben másként nem állapodtak meg, az EURIBOR (három hónapos eurohitel-kamat Brüsszelben) és az euróárfolyam meghatározott időpontokban (mérési időpontok) és mértékben történő változásának függvénye. A törlesztőrészlet-változás mérése havonta, a havi törlesztőrészek szerződés szerinti esedékességekor (mérési időpont) történik, a törlesztőrészlet változásának mértékét a finanszírozó az általános szerződési feltételekben meghatározott külön képlet szerint számítja ki. A törlesztőrészlet-változás elszámolása naptári negyedévenként történik elszámoló levélben, csekk megküldésével. A törlesztőrészlet-különbözet összege azonban csak abban az

esetben kerül negyedévenkénti elszámolásra, ha annak még el nem számolt összege eléri a 2.000 forintot. A törlesztőrészlet-változás külön értesítés, illetve külön elfogadás nélkül a szerződő felek által elfogadottnak minősül.

- [5] A II. rendű alperes külön szerződéssel készfizető kezességet vállalt az I. rendű alperest – helyesen a felperest – terhelő, a kölcsönszerződésből eredő valamennyi tartozásért.
- [6] A felperes fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért az I. rendű alperes a kölcsönszerződést 2016. február 15-i hatállyal felmondta.
- [7] A perbeli kölcsönszerződéssel összefüggésben a felülvizsgált elszámolás megtörtént.
- [8] A felperes módosított keresetében (Pécsi Törvényszék 4.P.20.145/2019/6. szám) a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte, elsődlegesen arra figyelemmel, hogy a deviza tőkeösszege nem meghatározott, másodlagosan az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelensége okán. Jogkövetkezményként kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását és annak megállapítását, hogy mindössze 628.254 forint visszafizetésére köteles. A II. rendű alperest a fentiek türéseire kérte kötelezni.
- [9] Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, a II. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.
- [10] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felperest marasztalta az eljárás költségeiben. Határozatának indokolása szerint a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi IV. törvény) 685.§ e) pontja és 523.§-a szerinti perbeli fogyasztói kölcsönszerződés tárgya a Kúria 6/2013. számú Polgári jogegységi határozatában foglaltakra figyelemmel annak ellenére meghatározott, hogy a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből fakadóan a szerződéskötés időpontjában nem lehetett pontosan megmondani, a lerovó pénznemből mennyi szükséges az adós teljesítéséhez. Idézte az elsőfokú bíróság a Kúria 1/2016. számú Polgári jogegységi határozatát is, amely szerint nem ütközik a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: 1996. évi CXII. törvény) 213.§ (1) bekezdés a) pontjába, ha az írásba foglalt szerződés a kölcsön összegét forintban határozza meg, ha annak devizában kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam alapulvételével. Megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés pontosan tartalmazta azt az összeget, amelyet az I. rendű alperes a felperes rendelkezésére bocsátott, míg az egyedi kölcsönszerződésben és az általános szerződési feltételekben foglaltak meghatározták, hogy az elszámolás során milyen árfolyamot kell figyelembe venni.
- [11] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megfelelő volt a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatának 1. pontja értelmében. Az észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára világosnak kellett lennie, hogy az árfolyamkockázatot a kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül kell viselnie. Ez nem csak a szerződés egyedi részéből, az általános szerződési feltételek 7.A) pontjában foglalt rendelkezésből, illetve az ügyintéző tájékoztatásából, hanem az I. rendű alperes írásbeli tájékoztató anyagaiból is kiderült. A felperes aláírásával igazolta, hogy a finanszírozás feltételeit teljeskörűen megismerte, így nyilvánvalóan az I. rendű alperes által csatolt tájékoztató anyagot is meg kellett ismernie. Emellett a kölcsönfelvételi kérelem nyomtatvány is tartalmazta a törlesztőrészletek futamidő alatt történő változásának lehetőségét a CHF LIBOR és az OTP hivatalos svájci frank deviza eladási árfolyam függvényében. A kölcsönszerződés egyedi része felhívta a figyelmet arra, hogy a konstrukció lényegéből következően az általános szerződési feltételek szerint számított kamat az árfolyamváltozás függvényében megváltozhat, ami a törlesztőrészletek futamidejének a meghosszabbodásához vezethet. A tanúként kihallgatott ügyletkötő, tanú 1 a szerződéskötéssel összefüggésben konkrétumokra nem emlékezett, megerősítette azonban,

hogy a tájékoztatás minden esetben kiterjedt az árfolyamingadozásból eredő törlesztőrészlet-változás lehetőségére. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatása megfelelt az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletében kifejtett követelményeknek is.

- [12] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását és keresetének teljesítését kérte. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a szerződés létrejöttének kérdését nem vizsgálta, nem tisztázta, hogy a szerződés tartalmazza-e a visszafizetendő teljes összeget, mint az ellenszolgáltatás mértékét. Állította, hogy a szerződés az 1996. évi CXII. törvény 213.§ (1) bekezdésnek e) pontja alapján is érvénytelen, mert nem tartalmazza a törlesztőrészletek összegét, a devizatartozás tőkeösszegének ismerete nélkül pedig az egyes törlesztőrészletek nem is számíthatók ki. Az autókereskedés az 1996. évi CXII. törvény 2. számú melléklet I. fejezet 12. pont a) pontja szerinti ügynöki tevékenység végzésére nem volt jogosult, ezért a kölcsönszerződés megkötésére vonatkozó megbízási szerződés jogosulatlan pénzügyi szolgáltatási tevékenység végzésére irányult, ez okból a perbeli szerződés az 1959. évi IV. törvény 200.§ (2) bekezdése értelmében semmis. Az I. rendű alperes a kereskedő eljárását utólag sem hagyhatta jóvá, mert a jóváhagyás jogszabály megkerülésére irányult volna. Hivatkozott arra is, hogy a szerződést egy személy írta alá, annak ellenére, hogy az I. rendű alperes az 1996. évi CXII. törvény 47.§-a értelmében hitelintézet, vagyis a nevében történő kötelezettségvállaláshoz két együttes aláírási jogosultsággal rendelkező személy aláírása szükséges. Ennek hiánya az 1959. évi IV. törvény 217.§ (1) bekezdésében írt alaktság megsértését eredményezi, a szerződés ebből az okból is semmis. Továbbra is állította, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás nem volt megfelelő, az Európai Unió Bírósága C-26/13. számú, C-51/17., C-118/17. számú ítéleteiben írtaknak, a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatában, valamint a Kúria Konzultációs Testülete 2019. április 10-i ülésén elfogadott állásfoglalásának nem felelt meg. Kockázatfeltáró nyilatkozatot nem írt alá, árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást sem szóban, sem írásban nem kapott; valamint a 1996. évi CXII. törvény 77.§ (1) bekezdésében írt követelmények sem teljesültek.
- [13] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. A kölcsön és a törlesztőrészletek összegének meghatározásával kapcsolatosan kiemelte, hogy a szerződés szerint az irányadó árfolyam a szerződéskötést megelőző nap, így a felek számára annak mértéke az aláíráskor ismert volt. Az árfolyamkockázatról való tájékoztatás körében előre bocsátotta, hogy a kölcsönkérelem nyomtatvány kitöltésével a felperes maga választotta a CHF alapú konstrukciót, amely így egyedileg megtárgyalt feltételnek tekinthető, tisztességtelensége ebből következően nem is vizsgálható. Előadta, hogy a szerződéskötés folyamata során a felperes számos okiratot írt alá, amelyek közül több önmagában is megfelelő tájékoztatást tartalmazott az árfolyamkockázatra vonatkozóan, annak ellenére, hogy külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült. A kölcsönszerződés egyedi része tartalmazta, hogy a törlesztőrészlet-változás a CHF LIBOR és CHF árfolyam alakulásától függ, vagyis felhívta a felperes figyelmét az árfolyamváltozásra, és ennek a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására. Az árfolyamváltozás törlesztőrészletre gyakorolt hatását a szerződés egyedi része egyértelműen tartalmazta, az nem csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseinek összevetéséből, a konkrét mechanizmust részletezték a szerződés részévé vált általános szerződési feltételek. Olyan kötelezettsége nem volt, hogy az árfolyamváltozás mértékéről is tájékoztassa a felperest. A Kúria Pfv.VI.22.357/2016/4. számú ítéletében már megállapította, hogy az ÁSZF 7., illetve 7.A) pontja érthető és világos, azaz nem lehet tisztességtelen. A megállapodás megnevezésű okirat aláírásával a felperes elismerte, hogy a gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó valamennyi hatályos feltételt megismerte, megkapta a kölcsönszerződés tervezetét, a gépjármű finanszírozási tájékoztatót is, amelyet az elsőfokú eljárásban kihallgatott tanú is megerősített. Emellett az

árfolyamkockázatról való tájékoztatást a honlapon is közzétett „Indítson velünk!” tájékoztató anyag közérthetően tartalmazta. Hivatkozott arra is, hogy a per tárgyát képező kölcsönszerződés megkötésekor hatályos 1959. évi IV. törvény nem tartalmazott olyan rendelkezést, amely szerint az általános szerződési feltétel tisztességtelenségét önmagában megalapozza, ha a rendelkezés nem érthető és nem világos.

- [14] A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- [15] A fellebbezés a kereset jogalapját – a kölcsönszerződés érvénytelenségét – tekintve alapos, míg az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására vonatkozó részében a rendelkezésre álló adatok alapján nem bírálható el.
- [16] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást helyesnek találta, az abból levont jogi következtetésekkel azonban csak részben értett egyet.
- [17] Nem osztotta a másodfokú bíróság az I. rendű alperesnek azt az álláspontját, amely szerint a szerződés CHF alapúságára vonatkozó szerződési feltételeket a felek egyedileg megtárgyalták. A peradatok szerint a felperes az I. rendű alperes által több szerződés megkötése céljából a másik fél közreműködése nélkül, előre kidolgozott több konstrukció közül választhatott, ténylegesen azonban nem volt módja befolyásolni a szerződési feltételeket [1959. évi IV. törvény 205/A.§ (1) bekezdés]. A 2/2011. (XII. 12.) PK vélemény 2. pontja alapján vélelem szól amellett, hogy a fogyasztói szerződésben az egyoldalúan, előre meghatározott, illetve az általános szerződési feltételt a felek egyedileg nem tárgyalták meg. A fogyasztóval szerződő fél ezt a vélelmet csak akkor tudja sikeresen megdönteni, ha kétséget kizáróan bizonyítja: a szerződéskötést megelőzően biztosította a lehetőségét, hogy az adott feltétel tartalmát a fogyasztó befolyásolhassa, de a fogyasztó e lehetőséggel nem élve fogadta el a feltételt. Ez akkor valósul meg, ha a fogyasztónak reális lehetősége nyílt a szerződési feltételek módosítására, azaz a feltételt előre meghatározó fél ténylegesen is lehetővé tette számára, hogy megfontolás tárgyává tegye annak tartalmát, és azzal kapcsolatban akarátát érvényesítse. Ha a fogyasztóval szerződő fél bizonyítja, hogy a fogyasztó e lehetőséggel nem élve fogadta el a feltételt, akkor az már egyedileg megtárgyaltnak minősül. A másodfokú bíróság megítélése szerint – szemben a fellebbezési ellenkérelemben kifejtettekkel – nem elegendő a vélelem megdöntéséhez, ha a rendelkezésre álló bizonyítékok azt igazolják, hogy a fogyasztó felperes több, az árfolyamkockázatot érintően is különböző, de az I. rendű alperes által előre kidolgozott szerződéses konstrukció közül választhatott. Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó feltételek így nem egyedileg megtárgyalt, hanem általános szerződési feltételek, tisztességtelenségük vizsgálata ezért nem kizárt, hanem a főszolgáltatást megállapító szerződési kikötésekre vonatkozó szabályok szerint korlátozott.
- [18] A Kúria 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatának 1. pontja szerint a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezései a főszolgáltatást megállapító szerződési feltételnek minősülnek, ezért tisztességtelenségük csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha a szerződéskötéskor tartalmuk – a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is tekintettel – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem volt világos, nem volt érthető. Ebből a szempontból annak van jelentősége, hogy a szerződés szövege és a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó képes volt-e értékelni az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is, azt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.
- [19] A 2/2014. Polgári jogegységi határozat III. pontja részletezi, hogy az adott szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezésének világossága, érthetősége, illetve ennek hiánya milyen jogkövetkezménnyel jár abban az esetben, ha a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződést az 1959. évi IV. törvénynek a 2009. évi XXXI. törvénnyel történt

módosítása előtt kötötték meg. A 2009. május 22. napjától hatályos hivatkozott módosítással a szerződéskötések idején az 1994. évi I. törvénnyel kihirdetett társulási megállapodás, illetve az Európai Unióhoz való csatlakozás folytán már a Magyarországon is irányadó, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EGK irányelv rendelkezései kerültek átültetésre. A módosított szabályozás éppen az irányelv rendelkezéseire tekintettel az 1959. évi IV. törvény 209.§ (4) bekezdéseként egy olyan rendelkezést iktatott be, amely szerint az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető. Az Európai Unió Bírósága által a C-26/13. számú ítéletben kifejtettekből is következően a nemzeti bíróság a nemzeti jogrend valamennyi szabályát köteles figyelembe venni, és amennyiben csak lehetséges, az adott területen alkalmazandó irányelv szövegének és céljának megfelelően értelmezni olyan módon, hogy az irányelv által követett céllal összhangban való eredményre jusson, kivéve, ha az contra legem jogértelmezéshez vezetne [64. és 65. pont]. Tekintve, hogy a magyar jog egyetlen 2009. május 22-e előtti szabályozásából sem vezethető le, hogy a nem megfelelően átültetett Irányelv érthetőségére, világosságára vonatkozó szabályai nem alkalmazhatók, ezért az Irányelv alapján, az uniós jog primátusát szem előtt tartva kell a vonatkozó szabályokat értelmezni. A 2/2014. Polgári jogegységi határozat értelmében tehát a szerződés nem megfelelő tájékoztatással érintett rendelkezése tisztességtelen, ami - szemben az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakkal - a szerződés (részleges vagy teljes) érvénytelenségét eredményezi abban az esetben is, ha a szerződést 2009. május 22. napja előtt kötötték.

- [20] A szerződő felek között fennálló információs egyensúlytalansági helyzetre tekintettel az 1996. évi CXII. törvény 203.§-a az 1959. évi IV. törvény 205.§ (3) bekezdésében foglaltakat meghaladó tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzintézet számára a deviza alapú kölcsönszerződésből a fogyasztóra háruló kockázatot illetően. Az 1996. évi CXII. törvény 203.§ (1) bekezdése kimondta, hogy a pénzügyi intézmény egyértelműen és közérthetően köteles ügyfeleit, illetve jövőbeni ügyfeleit a pénzügyi intézmény által nyújtott szolgáltatások igénybevételeinek feltételeiről, valamint e feltételek módosulásáról tájékoztatni. A pénzügyi intézménynek fel kell tárnia szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja. A (7) bekezdés a) pontja értelmében a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.
- [21] E rendelkezésekből nem következik azonban, hogy a kölcsönszerződésből fakadó árfolyamkockázatra vonatkozóan külön szövegezett, a szerződő fogyasztó által külön aláírt nyilatkozat hiánya önmagában jogszabályba ütközés miatt a kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezné. A külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya azzal a következménnyel jár, hogy a fogyasztónak nyújtott tájékoztatás megtörténtét a szerződés rendelkezései, valamint a szerződéskötés kapcsán írásban vagy szóban adott tájékoztatás alapján kell vizsgálni.
- [22] A Kúria elnöke által az ún. devizahiteles érvénytelenségi perek alkalmazási kérdéseinek vizsgálatára felállított Konzultációs Testületnek a 2019. április 10-i üléséről készült emlékeztetőben összefoglalt újabb bírói gyakorlat szerint nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat, annak mibenléte és kihatásai csak következtetés útján állapíthatók meg. Amennyiben az árfolyamkockázattal kapcsolatos összefüggéseket – az eltérő helyeken lévő kikötések felkutatásával és értelmezésével – magának a fogyasztónak kell megkísérlni azonosítani és felismerni, az általános szerződési feltételek érintett kikötései világosnak és érthetőnek nem tekinthetők (Kúria Gfv.VII.30.024/2019/5.).

- [23] A perbeli kölcsönszerződés egyedi része a kockázatra vonatkozó konkrét közlés nélkül utal arra, hogy a törlesztőrészlet alakulása ki van téve az árfolyam és a külföldi kamatláb változásnak. Itt a változás lehetősége és annak tényezői megjelennek ugyan, a kockázat ténylegességét és jellegét azonban e szerződésrészlet nem írja le. Az általános szerződési feltételekben sem szerepel a kockázat fennállását és mibenlétét közvetlenül meghatározó rendelkezés. Az egyedi kölcsönszerződésbe foglalt általános szerződési feltételek módosított 7.A) pontja tartalmazza a törlesztőrészlet-különbözet meghatározását, azokat a matematikai képleteket, amelyekből az árfolyam futamidő alatti változásának a felperes fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatása levezethető, azonban kifejezett magyarázatot az árfolyamkockázat mibenlétére, annak a fogyasztó felperes fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására vonatkozóan nem tartalmaz, az árfolyamkockázat lényegének, gazdasági következményeinek szöveges magyarázatát nem adja. Az általános szerződési feltételek kikötései alapján tehát a felperes számításba vehette, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, azonban e kikötések ilyen módon önmagukban nem alkalmasak arra, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen körültekintő és figyelmes átlagos fogyasztó mérlegelhesse az árfolyamváltozásnak a fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását, világos képet alkothasson az árfolyamváltozás lehetséges gazdasági következményeiről.
- [24] Erre figyelemmel azt kellett megállapítani, hogy a perbeli kölcsönszerződés az árfolyamkockázat valós tartalmáról sem az egyedi részében, sem az általános szerződési feltételek egyedi szerződésbe foglalt, módosított 7. és 7.A) pontjában nem tartalmazott a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatban meghatározott követelményeket kielégítő világos és érthető tájékoztatást.
- [25] Az kétségtelen, hogy a szerződés tartalmazza azt a konkrét működési mechanizmust, amelyen keresztül a kirovó pénznem deviza árfolyamának változása a fogyasztó által lerovó pénznemben teljesítendő törlesztőrészletek összegére hat, ezt a Kúria is megállapította az I. rendű alperes által hivatkozott Pfv.VI.22.357/2016/4. számú ítéletében. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy ezek a szerződési feltételek az árfolyamkockázat tekintetében is világosak és érthetőek voltak.
- [26] Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást és figyelemfelhívást tartalmazott az I. rendű alperes által 35.P.20.796/2015/18/A/36. szám alatt csatolt finanszírozási ajánlat. Az üres nyomtatványon azonban a felperes adatai nem szerepelnek, de az okirat a felperes aláírásának hiányában egyébként sem lenne alkalmas annak bizonyítására, hogy a szerződéskötést megelőzően az ajánlatot átadták számára, illetve annak tartalmát ismertették vele. A szerződéskötést megelőzően a felperes aláírt egy megállapodás megnevezésű okiratot, amely szerint annak aláírásával elismeri, hogy megismerte az I. rendű alperes gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó, a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételét, a finanszírozási kérelem aláírásakor érvényben lévő ajánlatában meghatározott jogszabályi előírások szerint számított teljes hiteldíj mutató százalékos mértékét, illetve a kölcsönszerződés tervezetét. A megállapodásnak ebből a megfogalmazásából azonban nem következik a finanszírozási ajánlat teljes körű, az árfolyamváltozás mibenlétét bemutató rendelkezésének ismerete. A nyilatkozatot az 1959. évi IV. törvény 207.§ (1) bekezdésében meghatározott értelmezési elvek, a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint vizsgálva, abból nem következik több, mint hogy a felperes az ajánlatban meghatározott teljes hiteldíj mutatót ismerte meg. Nem áll rendelkezésre információ arról sem, hogy az ajánlat egyetlen eleméről való tudomásszerzés adott esetben együtt járt-e a teljes ajánlat, különösen az azon elhelyezett figyelemfelhívás megismerésével is.
- [27] A felperes a 37.P.20.796/2015/7. számú jegyzőkönyvbe foglaltan úgy nyilatkozott, hogy az „Indítson velünk!” megnevezésű prospektust nem látta, azt részére nem adták át. Elismerte, hogy egy zöld-fehér, az alperes cégnevével ellátott dossziében megkapta az aláírt szerződést

és a dosszié elválaszthatatlan részét képező, nyomdai úton csatolt tájékoztatást, valamint a 6. oldaltól az általános szerződési feltételeket. Azt azonban, hogy a dosszié részét képező tájékoztató anyag pontosan mit tartalmazott, a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehetett megállapítani.

- [28] Az „Indítson velünk!” gépjármű finanszírozási tájékoztató felperes részére történő átadását, megismerését a megállapodás elnevezésű okirat sem bizonyítja. Az ugyanis nem tartalmazza, hogy konkrétan milyen finanszírozási feltételeket ismertettek meg a felperessel. A perbeli esetben az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás hiányossága abból ered, hogy az I. rendű alperes – amellet, hogy külön kockázatfeltáró nyilatkozatot nem készített – az ismertté vált szerződési feltételek között sem helyezett el egyértelmű, világos, konkrét, a figyelem felhívására valóban alkalmas rendelkezéseket, tájékoztatási kötelezettségének teljesítésekor az ajánlati közlésre, illetve a tájékoztató anyagokra támaszkodott. A felperesnek abból a nyilatkozatából, hogy megismerte – a rendelkezésre álló adatok szerint az árfolyamkockázati tájékoztatás vonatkozásában egyébként hiányosnak minősülő feltételeket – értelemszerűen nem következethető, hogy ennek folytán képessé vált volna az árfolyamkockázat lehetséges hatásainak mérlegelésére.
- [29] Tanú 1 tanúként kihallgatott gépjármű-értékesítő (37.P.20.796/2015/15. számú jegyzőkönyv) az ügyletkötés részleteire nem emlékezett, csak az általános szerződéskötési gyakorlatról tudott beszámolni, ezért tanúvallomása önmagában nem volt alkalmas annak bizonyítására, hogy a felperes a szerződéskötést megelőzően az árfolyamkockázat mibenlétére, annak gazdasági kihatásaira is vonatkozóan a szükséges tájékoztatást megkapta.
- [30] Egyetértett ugyanakkor a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét az 1996. évi CXII. törvény 213.§ (1) bekezdés a) pontja alapján megállapítani nem lehet, miután a kölcsönszerződés egyedi része és az általános szerződési feltételek tartalmazták a szerződés tárgyát.
- [31] A felperes egyéb fellebbezési hivatkozásait – a kölcsönszerződés létre nem jötte, a szerződés 1996. évi CXII. törvény 213.§ (1) bekezdés e) pontja, 13. § (1) bekezdése, az 1959. évi IV. törvény 200.§ (1) bekezdése és 217.§ (1) bekezdése szerinti érvénytelensége, az 1996. CXIII. törvény 77.§-ának megsértése – a másodfokú bíróság az 1952. évi III. törvény 247.§ (1) bekezdésére figyelemmel érdemben nem vizsgálta.
- [32] Miután azonban a fentiek szerint az árfolyamkockázat valós tartalmáról az I. rendű alperes nem adott a felperes számára világos és érthető tájékoztatást, amely a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatban foglaltakat kielégítette volna, a szerződésnek az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő kikötése az 1959. évi IV. törvény 209.§ (1) bekezdése alapján tisztességtelen és a 209/A.§ (2) bekezdése alapján semmis szerződési kikötés, a főszolgáltatást megállapító szerződési feltételnek minősülő szerződéses rendelkezés semmissége pedig az 1959. évi IV. törvény 239.§ (2) bekezdése alapján a szerződés egészének érvénytelenségét vonja maga után.
- [33] A másodfokú bíróság ezért az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a 213.§ (3) bekezdése szerint közbenső ítélettel a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét állapította meg.
- [34] Az érvénytelenségi ok miatt keletkezett érdeksérelmet az 1952. évi III. törvény 253.§ (4) bekezdése értelmében a jogkövetkezmények alkalmazására és az elszámolásra nézve folytatódó eljárásban szükséges vizsgálni és rendezni, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságot a jogkövetkezmények alkalmazása és az elszámolás tekintetében az eljárás folytatására utasította.
- [35] A fellebbezési eljárásban felmerült költségeket a másodfokú bíróság az 1952. évi III. törvény 252.§ (4) bekezdésére és a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontjára figyelemmel a

bírószábi eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontjára és (5) bekezdésére figyelemmel csupán megállapította, azok viseléséről az elsőfokú bíróság a folytatódó eljárásban határoz. A pertárgy értéke a felperes 11.P.20.796/2015/3. számú levezetése alapján 2.286.553 forint, ennek 2,5%-a 57.200 forint, amely a felperes és az I. rendű alperes másodfokú eljárásban felmerült költsége, míg a feljegyzett fellebbezési eljárái illeték összege 182.900 forint. A II. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel.

- [36] A másodfokú bíróság a fellebbezést a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (Veir.) 29.§ (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, mivel a felek a 8. sorszámú tájékoztató végzés átvételétől számított tizenöt napon belül a Veir. 21.§ (3) – (4) bekezdése szerinti eljárás iránti közös kérelmet nem nyújtottak be.

Pécs, 2020. május 6.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Vogyicska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró